

Recenzent:

Katowice 02.01.2019r.

dr hab. Piotr Janosik prof. AM

Dziedzina: sztuki muzyczne

Dyscyplina artystyczna: instrumentalistyka

*Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego
w Katowicach*

Zleceniodawca recenzji

Akademia Muzyczna im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu, Wydział Instrumentów Smyczkowych, Harfy, Gitary i Lutnictwa zlecenie podjęte na podstawie ustawy z dnia 14.03.2003 roku tekst jednolity o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2016, poz. 882).

Dotyczy

Uchwały Rady Wydziału Instrumentów Smyczkowych, Harfy, Gitary i Lutnictwa Akademii Muzycznej im. I. J. Paderewskiego w Poznaniu z dnia 27 września 2017 roku w sprawie:

- wszczęcia, na wniosek Pani **mgr Marii Bielewicz** przewodu na stopień doktora sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka,
- wyznaczenia promotora.

W świetle ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. 2016, poz. 882) Rada Wydziału posiadała uprawnienia do prowadzenia przewodu doktorskiego na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka.

Podstawowe dane o Kandydatce

Pani mgr Maria Bielewicz urodziła się [REDACTED]. Ukończyła Ogólnokształcącą Szkołę Muzyczną im. Karola Lipińskiego w Lublinie w klasie wiolonczeli mgr Mirosława Kozuba, a następnie studia pod kierunkiem dr Tomasza Lisieckiego na Akademii Muzycznej w Poznaniu. Brała udział w licznych kursach mistrzowskich takich jak Letnia Akademia Muzyczna im. prof. J. Kaliszewskiej w Żaganiu czy Mistrzowskie Kursy Wiolonczelowe w Szamotułach. Doskonaliła swoje umiejętności pod kierunkiem prof. Kazimierza Michalika, prof. Markusa Nyikos, prof. Konstantin Heinricha, Roberto Traininiego czy Davida Watkina. W 2011 roku została laureatką II miejsca na I Międzynarodowym Konkursie Wiolonczelowym Fundacji Pro Cello. W 2012 roku ponownie otrzymała II miejsce podczas II edycji tego samego konkursu. W 2012 otrzymała Nagrodę Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego dla studentów uczelni artystycznych za osiągnięcia w twórczości artystycznej oraz Stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za wybitne osiągnięcia na rok akademicki 2013/2014.

RECENZJA

Praca doktorska Pani mgr Marii Bielewicz p.t. „**Wybrane dzieła literatury skrzypcowej w transkrypcjach Dezyderiusza Danczowskiego na wiolonczelę – studium porównawcze**” składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na nośniku elektronicznym oraz jego opisu będącego integralną częścią dzieła artystycznego. Zarejestrowane utwory obejmują:

1. Karol Szymanowski – *Romans D-dur, op. 23*
Transkrypcja głosu wiolonczelowego – Dezyderiusz Danczowski
2. Niccolò Paganini/August Wilhelmj – *Koncert skrzypcowy D-dur*
Transkrypcja głosu wiolonczelowego – Dezyderiusz Danczowski
Kadencja – Dezyderiusz Danczowski
3. Piotr Czajkowski – *Sérénade mélancolique b-moll, op. 26*
Transkrypcja głosu wiolonczelowego – Dezyderiusz Danczowski
4. Felix Mendelssohn-Bartholdy – *Koncert skrzypcowy e-moll op. 64, cz. III Allegretto non troppo – Allegro molto vivace*
Transkrypcja głosu wiolonczelowego – Dezyderiusz Danczowski

Wykonanie utworów reprezentuje bardzo wysoki poziom artystyczny, ukazując dużą świadomość wykonawczą Doktorantki. Nagrane dzieła cechuje bogaty wyraz estetyczny, duża wrażliwość muzyczna oraz inteligencja w grze Pani Marii Bielewicz. Wymienione wyżej cechy podbudowane są świetnym warszatem wykonawczym, ukazującym dojrzałość i muzykalność wiolonczelistki. Przede wszystkim należy zwrócić uwagę na estetykę i jakość gry co jest bardzo istotną sprawą przy wykonywaniu transkrypcji utworów skrzypcowych. Kształtowanie dźwięku, prawidłowo dostosowana wibracja, dobra intonacja oraz umiejętności doboru odpowiedniej barwy pozwala słuchaczowi zagłębić się i delektować muzycznym kunsztem jaki prezentuje Pani mgr Bielewicz. Pierwszy utwór stanowiący dzieło artystyczne to *Romans Szymanowskiego*. Na szczególną uwagę zasługuje szlachetne i zadbane brzmienie Doktorantki, do tego nieprzesadzona w swojej amplitudzie wibracja, dobre budowanie ekspresji i bardzo dobre wejścia do wysokich pozycji. W kolejnym utworze - *Koncertie skrzypcowym Paganiniego/Wilhelmja* należy zauważyć bardzo dobre i klarowne brzmienie zwłaszcza w górnych rejestrach wiolonczeli. Do tego odpowiednie frazowanie, ekspresja, akordy czyste, bez przydźwięków, bardzo spójne imitujące typową grę skrzypcową. Jedyne momentami można odczuć brak selektywności w szybkich pochodach oraz doznać wrażenia zbyt małego dźwięku w górnym rejestrze jednak nie wpływa to w żaden negatywny sposób na bardzo dobrą jakość całości nagrania. Pragnę zwrócić uwagę na wykonanie kadencji koncertu - bardzo dobre podejścia w górne rejestry instrumentu, klarowna barwa, przejrzyste dwudźwięki, a przez te wszystkie walory wykonawcze można zauważyć bardzo dobrze zachowany charakter dzieł skrzypcowych. W *Serenadzie Czajkowskiego* dzięki kształtowaniu odpowiedniej ekspresji, umiejętnemu frazowaniu i budowaniu napięcia słuchacz może wziąć przysłowiowy oddech i wsłuchać się w bardzo dobrze kształtowaną przez Doktorantkę frazę co pozwala dostrzec jej dojrzałość muzyczną. Ostatni utwór zarejestrowany na płycie przez Panią Bielewicz to *Koncert skrzypcowy e-moll Mendelssohna-Bartholdiego*. Nagranie pozwala dostrzec dużą zwinność i biegłość w grze Doktorantki, zadbane dźwięki w szybkich przebiegach i przy krótkiej artykulacji. Jedyne małym niedociągnięciem pod względem

intonacji i klarowności brzmienia są według mnie pojedyncze przebiegi prowadzące w górne rejestry instrumentu. Po wysłuchaniu całego nagrania nie można pominąć równie istotnej rzeczy jaką jest warsztat wiolonczelowy, technika prawej i lewej ręki oraz artykulacja. Wszystkie te elementy opanowane są przez Doktorantkę w sposób znakomity i wpływają pozytywnie na jakość wykonania. Świadomość w prowadzeniu frazy i realizowaniu koncepcji utworów dopełniają ogólnego, pozytywnego wrażenia. Całość nagrania zasługuje na duże uznanie - ukazuje kunszt wykonawczy Pani mgr Bielewicz, jej dojrzałość, przemyślaną koncepcję każdego z utworów. Należy zwrócić uwagę na bardzo dobrą współpracę między muzykami, wycucie frazy, barwny koloryt dźwiękowy oraz ogromną muzykalność współwykonawców, co w połączeniu daje dużą ilość walorów wykonawczych.

Część opisowa pracy

Doktorantka w swojej pracy p.t. „Wybrane dzieła literatury skrzypcowej w transkrypcjach Dezyderiusza Danczowskiego na wiolonczelę – studium porównawcze” kontynuuje i poszerza rozpoczęte podczas pisania pracy magisterskiej badania, które stanowią o wielkim kunszcie sztuki wiolonczelowej ukazanej w dziełach Dezyderiusza Danczowskiego – jednego z największych polskich wirtuozów wiolonczeli pierwszej połowy XX wieku. Należy zauważyć szczegółowe i rzetelne przygotowanie Doktorantki do napisania niniejszej dysertacji. Chęć głębszego poznania sylwetki kompozytora zaowocowała spotkaniami z wnuczką wiolonczelisty co pomogło Pani mgr Bielewicz poznać więcej szczegółów związanych z jego życiem i twórczością. Autorka pracy prowadzi rozważania na temat transkrypcji skrzypcowych, które ukazują Danczowskiego w zupełnie nowym świetle bowiem przed ukazaniem transkrypcji postrzegano go raczej przez pryzmat wiolonczelisty, kameralisty i pedagoga. W pierwszym rozdziale pracy Doktorantka podejmuje temat transkrypcji muzycznej ukazując jej rys historyczny, który swój początek ma w epoce renesansu. Autorka pracy wyjaśnia terminologię zarówno transkrypcji jak i zbliżonej do niej aranżacji czy parafrazy ukazując przy tym różnice i podobieństwa między terminami. W drugim rozdziale Pani mgr Bielewicz opisuje sylwetkę i twórczość Dezyderiusza Danczowskiego. Pozwala to uzyskać wiele ciekawych informacji o muzyku i jego życiu, co będzie bardzo przydatne kolejnym pokoleniom wiolonczelistów, którzy w większości o postaci Danczowskiego wiedzą niewiele. Doktorantka ukazuje również wszystkie transkrypcje kompozytora utworów skrzypcowych. Rozdział trzeci stanowiący o głównym temacie pracy to studium porównawcze w aspekcie wykonawczym. Mgr Bielewicz porusza temat transkrypcji utworów będących programem dzieła artystycznego. Ukazuje okoliczności powstania oryginalnych kompozycji, przeprowadza również analizę wykonawczą każdego z nagranych utworów, w której uwzględnia różnice wynikające ze zmiany dzieł skrzypcowych na wiolonczelowe. Pani Bielewicz skupia się na technice gry, barwie i ekspresji ukazywanych w obu instrumentach. Na koniec pragnę dodać, że opis dzieła artystycznego cechuje dobre edytorstwo tekstu pod względem poprawności językowej, adekwatne dla prowadzonego toku rozważań analitycznych użycie cytatów nutowych oraz bibliografia zawierająca również pozycje anglojęzyczne.

Konkluzja

Reasumując chciałbym stwierdzić, iż praca doktorska mgr Marii Bielewicz dzięki bardzo dobrze opracowanym narzędziom badawczym i świetną sztuką wykonawczą rozwiązuje w sposób rzetelny przedstawioną problematykę dotyczącą transkrypcji Danczowskiego. Spełnia oczekiwania w zakresie zrozumienia idei muzycznych zawartych w wykonywanych i opisywanych dziełach.

Niniejszym stwierdzam, że Doktorantka wykazała się głęboką wiedzą teoretyczną, a także umiejętnościami do prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej. W ten sposób Doktorantka rozwiązała założone zagadnienie artystyczne i spełniła bez zastrzeżeń wymagania art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14.03.2003 roku. **Pracę doktorską Pani mgr Marii Bielewicz przyjmuję. Jednocześnie zwracam się z prośbą do Rady Wydziału o przyjęcie rozprawy doktorskiej i dopuszczenie jej do publicznej obrony.**